

Το κύρος του Αρείου Πάγου

§§ 37-38

Προτεινόμενοι διδακτικοί στόχοι (Κείμενο από μετάφραση)

Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι ο Ισοκράτης

- παρουσιάζει τον Άρειο Πάγο ως θεσμό που συντελούσε στην διαμόρφωση της προσωπικότητας του πολίτη,
- αξιοποιεί πτυχές της λειτουργίας του πολιτεύματος στην Αθήνα από το ιστορικό της παρελθόν, για να αυξήσει το κύρος του λόγου του.

Επισημάνσεις

1. Η εκπαίδευση των Αθηναίων καθοριζόταν από τον τύπο του πολίτη που η Αθηναϊκή Πολιτεία προσδιόριζε, γι' αυτό και χρειάζεται να συσχετισθεί η λειτουργία του Αρείου Πάγου με την επιμέλεια της αγωγής των Αθηναίων πριν και μετά την ενηλικίωσή τους.
2. Ο Ισοκράτης χρησιμοποιεί το ιστορικό παράδειγμα²³, για να ενισχύσει την πειθώ του λόγου του. Αυτό μπορεί να το επιτύχει, γιατί αναφέρεται στο αδιαμφισβήτητο κύρος του Αρείου Πάγου το οποίο ήταν πολύ μεγάλο ακόμη και σε μια εποχή που ο θεσμός είχε αποδυναμωθεί²⁴.

²³ Βλ. κείμενο από τη βιβλιογραφία αριθ. 4.

²⁴ Βλ. σχετικές αρχαίες μαρτυρίες: α) Αισχίνου *Κατὰ Τιμάρχου*, 92, β) Λυκούργου, *Κατὰ Λεωκράτους*, 12, βιβλίο καθηγητή, σ. 307.

1. Ερμηνευτικές ερωτήσεις ανοικτού τύπου

1.1. Ερωτήσεις ελεύθερης ανάπτυξης

1. Να επισημάνετε το ρόλο του Αρείου Πάγου στα κοινωνικά και πολιτικά ήθη της Αθήνας (στην εποχή της παλαιάς δημοκρατίας), όπως παρουσιάζεται από τον Ισοκράτη.
2. Να σχολιάσετε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούσαν οι δημοκρατικοί θεσμοί την εποχή του Ισοκράτη, αφού λάβετε υπόψη σας την κριτική που ασκεί ο ρήτορας.
3. Ποιες διαφορές και ποια κοινά σημεία ως προς το ρόλο, τη σύνθεση και το κύρος του Αρείου Πάγου στην παλαιά και τη σύγχρονη με τον Ισοκράτη δημοκρατία μπορείτε να εντοπίσετε σε όσα αναφέρει ο ρήτορας²⁵;
4. *οὐχ οἷόν τ' ἦν μετασχεῖν πλὴν τοῖς καλῶς γεγονόσι*: Να αναφέρετε τα στοιχεία τα οποία ήταν απαραίτητα προκειμένου να εκλεγεί κάποιος μέλος τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς²⁶.

²⁵ Μπορείτε να συμβουλευτείτε, εκτός από τα ερμηνευτικά σχόλια του βιβλίου σας, και το επίμετρο, σσ. 426-429.

²⁶ Βλ. σχετικά G. Mathieu, σσ. 225-226: «...ακόμη και οι λιγότερο υπολήψιμοι ανώτατοι λειτουργοί, από τη στιγμή που γίνονταν μέλη του Αρείου Πάγου, κατέβαλαν προσπάθειες να καλύψουν τις ελλείψεις τους και να διορθώσουν τα ελαττώματά τους».

Άρειος Πάγος. Φωτογραφία του 1860

2. Λεξιλογικές - σημασιολογικές ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω περιόδων χρησιμοποιώντας το καταλληλότερο από τα ρήματα του πλαισίου (Να χρησιμοποιήσετε όλα τα ρήματα):

• Η Καραβόπετρα είναι ένας βράχος που από την επιφάνεια της θάλασσας στην άκρη του Λακωνικού κόλπου.	<i>ενέχω</i>
• Η πράξη την οποία προτίθεσαι να αναλάβεις πολλούς κινδύνους.	<i>εξέχω</i>
• Εκείνο που είναι η επιτέλεση του καθήκοντος.	<i>υπέχω</i>
• το λόγο μας για να είμαστε σαφείς.	<i>προέχω</i>
• Τον φόβος όταν επρόκειτο να μιλήσει.	<i>προσέχω</i>
• Οι ηθοποιοί οφείλουν να την υποκριτική τέχνη.	<i>συνέχω</i>
• Για να είμαστε ενεργοί πολίτες, οφείλουμε να στα κοινά.	<i>κατέχω</i>
• Είναι ανάγκη η πολιτεία να πλήρη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.	<i>μετέχω</i>
• Δεν και νέους φόρους οι ασθενέστερες οικονομικές τάξεις.	<i>παρέχω</i>
• Οι εργαζόμενοι από την εργασία τους πέντε ημέρες.	<i>αντέχω</i>
• Στο χτεσινό αγώνα η ομάδα αυτή σαφώς.	<i>απέχω</i>
• ευθύνη για την πράξη του αυτή και πρέπει να λογοδοτήσει.	<i>υπερέχω</i>

2. Να γράψετε δύο ομόρριζα για καθεμιά από τις λέξεις: πάγος, σπονδάζω.

3. α) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α με τα αντίθετά τους στη στήλη Β.
 β) Να επιλέξετε τρεις από τις λέξεις της στήλης και να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά.

A	B
ὄκνῶ	ἀπέχω
ἐπιμελοῦμαι	θαρρῶ
καλῶς	ἀμελῶ
μετέχω	θάρρος
ἀναβαίνω	καταβαίνω
φόβος	κακῶς

4. α) *Εἶναι φύσει καλός, εἶναι φύσει κακός ...*
 β) *Εἶναι φύσει αδύνατον να ...*
 Ποια σημασία έχει η λέξη *φύσει* στις φράσεις αυτές;
5. *σημείον*: Να εντοπίσετε από τις παρακάτω φράσεις εκείνες στις οποίες η λέξη *σημείο* έχει σημασία παρόμοια με αυτή του κειμένου σας και να τις αποδώσετε με άλλα λόγια.
- Σημείο εκκίνησης
 - Τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα
 - Στο πιο κρίσιμο σημείο των διαπραγματεύσεων
 - Ἐκλαιγε σε σημείο που δεν μπορούσε να δει από τα δάκρυα
 - Ἐφτασε στο ἔσχατο σημείο παρακμῆς
 - Νίκησε στα σημεία
 - Σε ένα σημείο του σπιτιού
 - Δεν ἔδωσε σημεία ζωῆς
 - Σημεία των καιρῶν
 - Σημεία και τέρατα
 - Το σημείο του σταυροῦ
 - Η τελεία εἶναι σημείο στίξης